Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

Lausunto

6.5.2021

21-1333

Eduskunnan talousvaliokunnalle

OKM:n lausunto; HE 73/2021 vp laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi Covid-19 pandemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettyjen tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa vuoden 2021 loppuun asti. Säännökset koskevat ravitsemisliikkeissä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa sekä näitä velvoitteita koskevaa valvontaa ja muutoksenhakua. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilain 58 d §:ssä säädettyä lähikontaktin määritelmää siten, että vähintään kahden metrin turvaväliä koskevaa vaatimusta ei sovellettaisi ulkotiloissa. Viimeksi mainittu muutos tulisi voimaan 1.6.2021.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan kannalta esityksen sisältämistä säännöksistä keskeisiä ovat 58 c § asiakkaille tai yleisölle tarkoitettujen tilojen haltijoilta edellytettävistä hygieniavelvoitteista, 58 d § tilojen käytön edellytyksistä ja 58 g § tilojen väliaikaisesta sulkemisesta. Säännösten voimaantulon jatkamista voidaan pitää yleisesti ottaen perusteltuna. Vaikka tartuntatilanne näyttää tällä hetkellä olevan menossa parempaan suuntaan, on syytä varautua myös siihen, että siinä voi tapahtua nopeitakin käänteitä huonompaan. On tärkeää, että viranomaisilla on käytössään tilanteen pahenemisen varalle eritasoisia toimivaltuuksia pandemian leviämisen ehkäisemiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla säännösten vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin taide- ja kulttuurialalle sekä urheiluun ja liikuntaan. Erityisesti 58 d §:ssä tarkoitettu tosiasiallinen mahdollisuus välttää lähikontaktia alle kahden metrin etäisyydellä rajoittaa merkittävästi yleisömääriä esimerkiksi konserttisaleissa, teattereissa, elokuvateattereissa, urheilukatsomoissa ja muissa vastaavissa tiloissa niillä alueilla, joissa säännöksen mukaiset rajoitukset on kunnan tartuntatautiviranomaisen tai aluehallintoviraston päätöksellä otettu käyttöön. Vaatimus vähintään kahden metrin turvavälistä voi tilan olosuhteista riippuen merkitä sitä, että katsomon paikoista voidaan pitää käytössä esimerkiksi vain 20 prosenttia. Rajoitus merkitsee siksi monissa tapauksissa

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	29 516 001 35 829 516 001	91 359 335 +358 9 135 9335	kirjaamo@minedu.fi

lipputulojen jäämistä niin pieniksi, ettei toiminnan järjestäminen ole taloudellisesti mahdollista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä ja kannatettavana 58 d §:n muuttamista siten, että vaatimus vähintään kahden metrin turvavälistä ei enää koskisi ulkotiloja. Muutos olisi merkittävä kulttuurin ja liikunnan toimialojen kannalta, koska se osaltaan olisi mahdollistamassa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien avaamista kesäkaudella, jolloin ulkona järjestettävää toimintaa ja tilaisuuksia on enemmän. Koska mainittua pykälää sovelletaan myös uskonnollisten yhdyskuntien tiloihin, muutos mahdollistaisi myös hengellisten ulkotilaisuuksien järjestämisen.

Koska kulttuurin ja liikunnan alalla kahden metrin turvaväliä koskeva vaatimus monissa tapauksissa rajoittaa yleisömääriä hyvin voimakkaasti, olisi alojen elpymisen kannalta tärkeää, että turvavälivaatimusta voitaisiin lieventää myös sisätilojen osalta sitä mukaa, kun tautitilanne ja rokotuskattavuus paranevat eikä rajoitus enää ole välttämätön ja oikeasuhtainen ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi sekä terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Välttämättömyysarvioinnissa olisi aiheellista ottaa huomioon myös rokotusten antama suoja vakavia tautimuotoja vastaan. Vaikka rokotusten tuottamaan suojaan liittyy epävarmuustekijöitä, on silti todennäköistä, että rokotuskattavuuden parantuessa vakavien tautimuotojen osuus ja terveydenhuoltojärjestelmälle aiheutuva kuormitus vähenee olennaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lisäksi, että aluehallintovirastojen tartuntatautilain 58 §:n nojalla tekemissä päätöksissä on yhtenä edellytyksenä yleisötilaisuuksien tai yleisten kokousten järjestämiselle, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ja 22.2.2021 päivittämää ohjetta, joka täydentää suoraan tartuntatautilaista tulevia velvoitteita. Mainituissa ohjeissa edellytetään, että yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa on oltava tosiasiallinen mahdollisuus välttää alle kahden metrin lähikontakti. Turvavälivelvoite koskee tätä kautta yleisötilaisuuksien osalta tällä hetkellä myös sellaisia alueita, joilla 58 d §:n soveltamisedellytykset eivät täyty. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla näiden rajoitusten piiriin kuuluvia yleisötilaisuuksia ovat esimerkiksi konsertit, teatteri- ja elokuvateatterinäytökset, festivaalit ja urheilutapahtumat. Ohje on tarkoitus päivittää lähiviikkoina. Kulttuuri- ja urheilutoiminnan elpymisen mahdollistamiseksi on tärkeää, että myös tartuntatautilain 58 §:n nojalla päätettyjä yleisötilaisuuksien rajoituksia tarkastellaan uudelleen sitä mukaa, kun se on tautitilanteen kannalta mahdollista.

Hallitusneuvos Joni Hiitola

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi